

Bijlage bij het hoorcollege *Gedragsevolutie*

GEDRAGS- EVOLUTIE

EEN HOORCOLLEGE OVER
DE ONTWIKKELING VAN
GEDRAG BIJ MENS EN DIER

door Jan van Hooff

Inhoudsopgave hoorcollege

[Jan van Hooff](#)

College 1. Evolutionaire symbiose

- H1. Ontwofd
- H2. Vermenst
- H3. Domesticatie

College 2. Evolutie van de lach

- H4. Wat is lachen?
- H5. Kunnen dieren lachen?

College 3. Evolutie van het oud worden

- H6. Er tussenuit knijpen
- H7. Overleving van de geschiktste
- H8. Grootmoederhypothese
- H9. Matriarchale en patriarchale leefsystemen

College 4. De evolutionaire ecologie van dominantie en leiderschap

- H10. De eigenschappen van leiderschap
- H11. Dominantie en hiërarchie, altruïsme en samenwerking
- H12. Coöperatie, coalitievorming en lange termijn relaties

[Het neo-Darwinistische evolutiemodel](#)

[Aanbevolen literatuur](#)

[Colofon](#)

Jan van Hooff

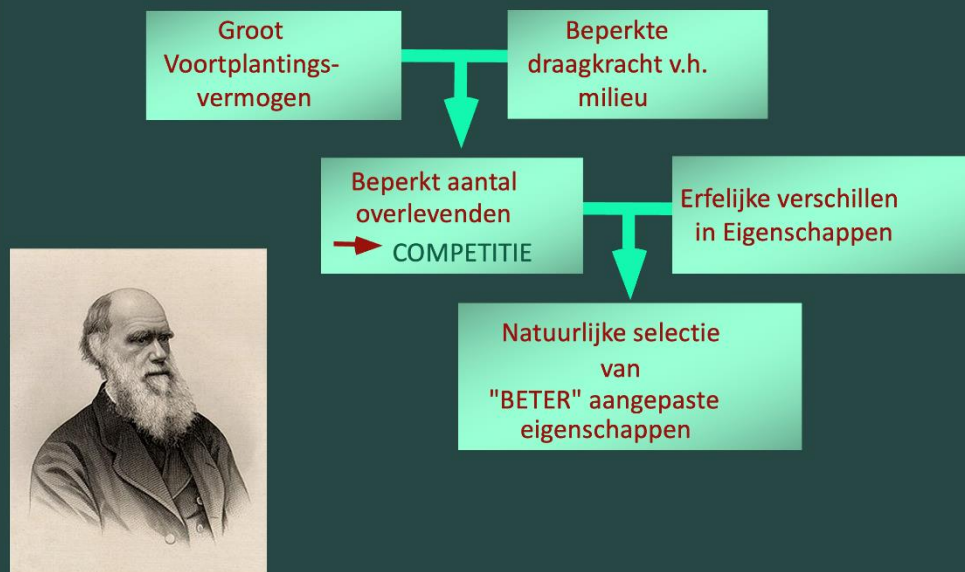
Prof. dr. Jan van Hooff is emeritus hoogleraar gedragsbiologie aan de Universiteit Utrecht. Hij is wetenschappelijk lid van het bestuur van Burgers Zoo in Arnhem en was jarenlang Secretaris Generaal van de International Primatological Society. Hij is gespecialiseerd in de communicatie en sociale organisatie van dieren, in het bijzonder van primaten. Bij Home Academy verschenen van hem de hoorcolleges [Gedragsbiologie](#) en [Aangeboren of aangeleerd?](#)

Opgenomen i.s.m. Bob Kommer Studio's

Bob Kommer Studio's, opgericht in 1952, is één van de oudste geluidsstudio's van Nederland. Naast het verzorgen van geluid voor diverse natuur- en animatiefilms, doet Bob Kommer Studio's al meer dan 20 jaar het 6-kanaals surround geluid van Omniversum en andere IMAX-theaters in Europa. De studio wordt ook gebruikt voor o.a. het inspreken van luisterboeken en het opnemen van hoorcolleges.

Kijk voor meer informatie op <http://www.bobkommer.com>

Het NEO-DARWINISTISCHE EVOLUTIEMODEL

Aanbevolen literatuur

Robert Cialdini, *Invloed, De zeven geheimen van het overtuigen* (HarperCollins 2021)

Susanne Foitzik, Olaf Fritsche, *De mierenmaatschappij, Over het leven van mieren en wat wij mensen van ze kunnen leren* (Luitingh-Sijthoff 2020)

Jan van Hooff, *Gebiologeerd, Wat een leven lang apen kijken mij leerde over de mensheid - en mezelf* (Spectrum, 2019)

Mariska Kret, *Tussen glimlach en grimas, Uitingen van emoties bij mens en dier* (Atlas Contact 2021)

Frans de Waal, *Mama's laatste omhelzing, Over emoties bij dieren en wat ze ons zeggen over onszelf* (Atlas Contact 2020)

Frans de Waal, *Chimpanseepolitiek, Macht en seks onder mensapen* (Atlas Contact 2016)

Frans de Waal, *De bonobo en de tien geboden, Moraal is ouder dan de mens* (Atlas Contact 2020)

Frans de Waal, *Zijn we slim genoeg om te weten hoe slim dieren zijn* (Atlas Contact 2016)

Frans de Waal, *Een tijd voor empathie, Wat de natuur ons leert over een betere samenleving* (Atlas Contact 2015)

Colofon

Home Academy geeft hoorcolleges uit voor thuis en onderweg. Direct te downloaden of onbeperkt te beluisteren in de Home Academy Club. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door boeiende sprekers. Zo kan je kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank. Download de Home Academy app voor het beluisteren van onze hoorcolleges op een mobiel of tablet.

Kijk verder op www.home-academy.nl

Uitgave Home Academy Publishers
Middelblok 81
2831 BK Gouderak
Tel: 0182 – 370001
E-mail: info@home-academy.nl

Opname	Bob Kommer Studio's (Den Haag, november & december 2021)
Stem Inleiding	F.C. van Nispen tot Sevenaer
Muziek Intro	Cok Verweij
Mastering	Frits de Bruijn
Vormgeving	Floor Plikaar

© Hoorcollege Copyright 2022 Home Academy Publishers B.V.
ISBN 978 90 8530 233 9
NUR 949, 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.